

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	35204
Nom	Dret eclesiàstic de l'estat
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2020 - 2021

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1303 - Grau de Dret	Facultat de Dret	1	Segon quadrimestre
1921 - Programa Doble Titulació ADE-Dret	Dobles Títols Facultat de Dret - Facultat d'Economia	1	Segon quadrimestre
1922 - Programa Doble Titulació Dret-Ciències Polítiques i AA.PP.	Facultat de Dret	1	Primer quadrimestre
1923 - Programa Doble Titulació Derecho-Criminología	Facultat de Dret	1	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1303 - Grau de Dret	7 - Dret Eclesiàstic del Estat	Formació Bàsica
1921 - Programa Doble Titulació ADE-Dret	2 - Assignatures optatives de primer curs	Optativa
1922 - Programa Doble Titulació Dret-Ciències Polítiques i AA.PP.	2 - Assignatures de formació bàsica	Optativa
1923 - Programa Doble Titulació Derecho-Criminología	2 - Assignatures de formació bàsica	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
BONET NAVARRO, JAIME	75 - Dret Romà i Dret Eclesiàstic de l'Estat
LANDETE CASAS, JOSE	75 - Dret Romà i Dret Eclesiàstic de l'Estat

RESUM

El Dret Eclesiàstic de l'Estat és aquella disciplina jurídica encarregada de la regulació de les manifestacions públiques o civils del fet religiós. El seu objecte el constitueix l'ordenament jurídic espanyol pel que fa al fet religiós i l'estudi comparat dels Drets de les confessions religioses amb més implantació al nostre país. S'inclou entre les ciències del dret públic intern perquè:

- estudia les relacions entre les confessions religioses i l'Estat, el que li confereix, necessàriament, un caràcter públic;
- contempla el dret públic subjectiu de llibertat religiosa que correspon als individus i a les confessions;
- I s'ocupa, de manera transversal, de totes les normes estatals referents al factor religiós i al seu dimensió pública i institucional.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

El fet que aquesta assignatura s'impartisca en el primer curs del grau en Dret suposarà un repte acadèmic per l'alumne, que haurà d'iniciar-autònomament en l'estudi d'aquells conceptes previs necessaris per assimilar els continguts propis de la disciplina. Per a això comptarà amb la guia i assessorament del professor.

COMPETÈNCIES

1303 - Grau de Dret

- Capacitat per conèixer i comprendre les relacions existents entre el dret i el factor religiós.
- Capacitat de comprendre el concepte i el contingut del dret a la llibertat religiosa en els àmbits **n a c i o n a l** i **i n t e r n a c i o n a l**.
- Ser capaç de comprendre i d'analitzar el règim jurídic de les relacions entre els poders públics i les confessions religioses.
- Ser capaç de conèixer i d'aplicar el dret comparat de les religions.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

Aquesta assignatura ha d'estar orientada a que l'alumne obtingui les competències que a continuació es relacionen com a resultats de l'aprenentatge:

Competència 1 Capacitat de conèixer i comprendre les relacions existents entre el Dret i el factor religiós. (Relació amb les competències específiques del Grau: 1, 2 i 3).

Competència 2 Capacitat de comprendre el concepte i contingut del dret de llibertat religiosa en l'àmbit nacional i internacional. (Relació amb les competències específiques del Grau: 1, 2, 4, 5 i 6).

Competència 3 Ser capaç de comprendre i analitzar el règim jurídic de les relacions entre els poders públics i les confessions religioses. (Relació amb les competències específiques del Grau: 7, 8, 10 i 11).

Competència 4 Ser capaç de conèixer i aplicar el dret comparat de les religions (Relació amb les competències específiques del Grau: 6, 9, 10 i 12).

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Dret i factor religiós

La primera unitat didàctica s'encamina a oferir aquells coneixements i competències necessàries per distingir i comprendre les relacions existents entre dos àmbits socials tan diferents i, alhora, tan propers com el jurídic i el religiós. En altres paraules, l'objectiu prioritari d'aquesta unitat didàctica es veurà oportunament complert si l'alumne adquireix l'habilitat de contemplar el fenomen religiós amb ulls de jurista.

La unitat abasta quatre lliçons, les quals aborden les relacions entre Dret i Religió des de quatre perspectives: científica, històrica, comparada i política.

2. Sistema de fonts i llibertat religiosa

La segona unitat didàctica analitza les normes jurídiques nacionals i també internacionals sobre el factor religiós i el dret fundamental de llibertat religiosa.

3. Règim jurídic de les relacions entre els poders públics i les confessions religioses

La tercera unitat didàctica analitza l'activitat que les confessions religioses realitzen en el tràfic jurídic espanyol, l'activitat econòmica i financera, el seu règim jurídic i fiscal, el patrimoni de les religions i la cooperació amb l'Estat en aquests àmbits.

4. Repercussions jurídiques del pluralisme religiós

La quarta unitat didàctica analitza diversos aspectes relacionats amb la pràctica religiosa -ús de símbols, particularitats en l'alimentació, actes de culte-, així com l'ensenyament, el sistema matrimonial i les objeccions de consciència. En aquest temes, es fa referència a la cooperació específica que manté l'Estat amb les confessions religioses que es troba regulada en diferents normes estatals. A més, l'últim tema aborda la rellevància civil de determinats ordenaments confessionals a Espanya.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	60,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	3,00	0
Elaboració de treballs en grup	5,00	0
Elaboració de treballs individuals	5,00	0
Estudi i treball autònom	60,00	0
Lectures de material complementari	2,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	2,50	0
Preparació de classes de teoria	5,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	5,00	0
Resolució de casos pràctics	2,50	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

La metodologia docent se centra, bàsicament, en els següents recursos:

a) docència teòrica o lliçó magistral, en què el professor explica els continguts del tema, oferint la possibilitat a l'alumne de participar activament, bé sigui en torn obert de paraula, bé exposant algun treball fruit de la seva recerca personal.

b) activitats dirigides que comprenen el treball de l'estudiant previ a la classe o posterior a aquesta. L'objecte de les activitats dirigides consisteix a facilitar la comprensió de les classes teòriques i la participació activa de l'alumne en les mateixes, així com refermar els coneixements adquirits, quan l'activitat és posterior a la impartició de la classe teòrica.

c) activitats aplicades, casuística jurídica o classe pràctica, durant la qual l'alumne, amb un mètode cooperatiu de recerca sobre la solució jurídica més apta per al supòsit de fet presentat pel professor, elabora un informe amb les seves conclusions, determina les conseqüències jurídiques i exposa públicament els resultats del seu treball, individualment o en grup.

AVALUACIÓ

El percentatge d'avaluació per a la qualificació final de l'assignatura serà el següent:

PROVA GLOBAL / EXAMEN: 70% de la nota final i és requisit necessari per aprovar l'assignatura haver aprovat aquesta.

AVALUACIÓ CONTÍNUA: que comprendrà tant les activitats dirigides com les aplicades, igual que les complementàries, 30% de la nota final. **SISTEMES:**

* Avaluació contínua de cada estudiant, basada en l'assistència regular i participació activa en les activitats presencials proposades, com ara la realització pràctiques o la participació en tallers, l'elaboració i / o lliurament de treballs, memòries / informes i / o presentacions orals sobre aquestes activitats, de manera individual o col·lectiva, tot això prenent en consideració el grau d'implicació i esforç del / de la alumne / a en el procés d'ensenyament-aprenentatge i les habilitats i actituds mostrades durant el desenvolupament d'aquestes activitats.

* Avaluació contínua de cada estudiant, basada en l'assistència de l'estudiant a seminaris o visites a institucions; i, si escau, lliurament de treballs, memòries / informes i / o presentacions orals sobre l'activitat realitzada, de forma individual o col·lectiva, tot això prenent en consideració el grau d'implicació i esforç del / de la alumne / a en el procés de ensenyament-aprenentatge i les habilitats i actituds mostrades durant el desenvolupament d'aquesta activitat.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- RODRIGUEZ BLANCO, M., Derecho y religión. Nociones de Derecho Eclesiástico del Estado, CIVITAS, Pamplona 2013.

-SUÁREZ PERTIERRA, G. SOUTO GALVAN, E., CIAURRIZ LABIANO, M. J., REGUEIRO GARCIA, M.T., RODRIGUEZ MOYA, A., ARIZA ROBLES, M.A., PEREZ ALVAREZ, S., PALAYO OLMEDO, D., Derecho Eclesiástico del Estado, Ed. Tirant Lo Blanch, Valencia 2012.

-JUSDADO, M. A., CAÑAMARES, S., MESEGUER, S., PERALES, M., GONZALEZ VARAS, A., Derecho Eclesiástico del Estado, Ed. Colex, Madrid, 2011.

-FERRER, J., FORNES, J., GONZALEZ DEL VALLE, J.M., LOMBARDIA, P., LOPEZ ALARCON, M., NAVARRO VALLS, R., VILADRICH, P.J., Derecho Eclesiástico del Estado Español, 6 ed., Ed. EUNSA, Pamplona 2007.

-MARTÍNEZ-TORRON, J, Religion and Law in Spain, Walter Kluwer, 2014.

-ESCRIVA IVARS, J, JORDAN VILLACAMPA, M.L., OLMOS ORTEGA, M.E., MUSOLES CUBEDO, M.C., RAMÍREZ NAVALÓN, R.M., BONET NAVARRO, J., REDONDO ANDRES, M.J., RIBES SURIOL, A.I., GARCÍA RUIZ, Y., LANDETE CASAS, J., PASCUAL PALANCA., J.M., Religión, Política y Derecho, Ed. EDICEP, Valencia 2007.

-OLMOS ORTEGA, M. E., con la colaboración de LANDETE CASAS, JOSÉ, Legislación Eclesiástica, 226ª ed., Ed. CIVITAS, Madrid 20104.

- -ROSELL GRANADOS, JAIME, GARCÍA GARCÍA, RICARDO, Derecho y religión, Valencia, 2020

Complementàries

- AAVV, Derecho Eclesiástico del Estado, ed. electrónica, <http://www.iustel.com>.

-JORDAN VILLACAMAPA, M. L., Las sectas pseudorreligiosas, Madrid 1999.

-AAVV, Multiculturalismo y movimientos migratorios, Valencia 2003.

-AAVV, Régimen económico y patrimonial de las confesiones religiosas, 2010.

-BONET NAVARRO, J., La religión y el mundo, Universitat de València, València 2011.

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

1. Continguts / Contenidos

1. PRIMERA UNITAT DIDÀCTICA: Dret i factor religiós. La primera unitat didàctica s'encamina a oferir aquells coneixements i competències necessàries per a distingir i comprendre les relacions existents entre dos àmbits socials tan diferents i, alhora, tan pròxims com el jurídic i el religiós. En altres paraules, l'objectiu prioritari d'aquesta unitat didàctica es veurà oportunament complert si l'alumne adquireix l'habilitat de contemplar el fenomen religiós amb ulls de jurista. La unitat abasta lliçons que aborden les relacions entre Dret i Religió des de quatre perspectives: científica, històrica, comparada i política.

2. SEGONA UNITAT DIDÀCTICA: Sistema de fonts i llibertat religiosa. La segona unitat didàctica analitza les normes jurídiques nacionals i internacionals sobre el factor religiós i el dret fonamental de llibertat religiosa.

3. TERCERA UNITAT DIDÀCTICA: Règim jurídic de les relacions entre els poders públics i les confessions religioses. La tercera unitat didàctica analitza l'activitat que les confessions religioses realitzen en el tràfic jurídic espanyol, l'activitat econòmica i financera, el seu règim jurídic i fiscal, el patrimoni de les religions i la cooperació amb l'Estat en aquests àmbits.

4. QUARTA UNITAT DIDÀCTICA: Repercussions jurídiques del pluralisme religiós. La quarta unitat didàctica analitza diversos aspectes relacionats amb la pràctica religiosa -ús de símbols, particularitats en l'alimentació, actes de culte-; així com l'ensenyament, el sistema matrimonial i les objeccions de consciència. En aquests temes, es fa referència a la cooperació específica que manté l'Estat amb les confessions religioses que es troba regulada en diferents normes estatals. A més, l'últim tema aborda la rellevància civil de determinats ordenaments confessionals a Espanya.

*** NOTA:**

CADA PROFESSOR PODRÀ INDICAR QUÈ TEMES DE LA QUARTA UNITAT DIDÀCTICA, MALGRAT SER IMPARTITS I EXPLICATS, QUEDEN EXCLOSOS DE L'EXAMEN. NO S'EXCLOURAN LES NOCIONS BÀSIQUES DEL TEMA RELATIU AL SISTEMA MATRIMONIAL PER RESULTAR NECESSÀRIES PER ADQUIRIR COMPETÈNCIES, HABILITATS I, EN DEFINITIVA, EL CONEIXEMENT MÍNIM NECESSARI PER A CURSAR L'ASSIGNATURA "CAUSES MATRIMONIALS CANÒNIQUES" QUE S'IMPARTEIX AL ITINERARI DE LITIGACIÓ DEL QUART CURS DEL GRAU EN DRET.

1. PRIMERA UNIDAD DIDÁCTICA: Derecho y factor religioso La primera unidad didáctica se encamina a ofrecer aquellos conocimientos y competencias necesarias para distinguir y comprender las relaciones existentes entre dos ámbitos sociales tan distintos y, a la vez, tan próximos como el jurídico y el religioso. En otras palabras, el objetivo prioritario de esta unidad didáctica se verá oportunamente cumplido si el alumno adquiere la habilidad de contemplar el fenómeno religioso con ojos de jurista. La unidad abarca lecciones que abordan las relaciones entre Derecho y Religión desde cuatro perspectivas: científica, histórica, comparada y política.

2. SEGUNDA UNIDAD DIDÁCTICA: Sistema de fuentes y libertad religiosa La segunda unidad didáctica analiza las normas jurídicas nacionales e internacionales sobre el factor religioso y el derecho fundamental de libertad religiosa.

3. TERCERA UNIDAD DIDÁCTICA: Régimen jurídico de las relaciones entre los poderes públicos y las Confesiones religiosas La tercera unidad didáctica analiza la actividad que las confesiones religiosas realizan en el tráfico jurídico español, la actividad económica y financiera, su régimen jurídico y fiscal, el patrimonio de las religiones y la cooperación con el Estado en estos ámbitos.

4. CUARTA UNIDAD DIDÁCTICA: Repercusiones jurídicas del pluralismo religioso La cuarta unidad didáctica analiza diversos aspectos relacionados con la práctica religiosa -uso de símbolos, particularidades en la alimentación, actos de culto-; así como la enseñanza, el sistema matrimonial y las objeciones de conciencia. En dichos temas, se hace referencia a la cooperación específica que mantiene el Estado con las confesiones religiosas que se encuentra regulada en diferentes normas estatales. Además, el último tema aborda la relevancia civil de determinados ordenamientos confesionales en España.

***NOTA:**

CADA PROFESOR PODRÀ INDICAR QUÉ TEMAS DE LA CUARTA UNIDAD DIDÁCTICA, PESE A SER IMPARTIDOS Y EXPLICADOS, QUEDAN EXCLUIDOS DEL EXAMEN. NO SE EXCLUIRÁN LAS NOCIONES BÁSICAS DEL TEMA RELATIVO AL SISTEMA MATRIMONIAL POR RESULTAR NECESARIAS PARA ADQUIRIR COMPETENCIAS, HABILIDADES Y, EN DEFINITIVA, EL CONOCIMIENTO MÍNIMO NECESARIO PARA CURSAR LA ASIGNATURA “CAUSAS MATRIMONIALES CANÓNICAS” QUE SE IMPARTE EN EL ITINERARIO DE LITIGACIÓN DEL CUARTO CURSO DEL GRADO EN DERECHO.

2. Volum de treball i planificació temporal de la docència

2. Volumen de trabajo y planificación temporal de la docencia

El volum de treball per als estudiants no s'ha modificat en el seu còmput en crèdits ECTS, és a dir, respecte de les hores de treball de l'estudiant. En alguns grups, s'ha mantingut la docència a través de videoconferència en l'horari previst per a la classe. En d'altres, s'ha optat per facilitar materials (per escrit o audiovisuals), fer test a través d'l'aula virtual per a refermar l'aprenentatge i exercicis de pràctiques, així com l'atenció de tutories virtuals. La seqüència, en tot cas, ha estat setmanal en correspondència amb les hores d'impartició de la matèria. No s'ha produït una sobrecàrrega de treball per als estudiants, ni la modificació metodològica ha suposat un augment de l'volum de treball.

El volumen de trabajo para los estudiantes no se ha modificado en su cómputo en créditos ECTS, es decir, respecto de las horas de trabajo del estudiante. En algunos grupos, se ha mantenido la docencia a través de videoconferencia en el horario previsto para la clase. En otros, se ha optado por facilitar materiales (por escrito o audiovisuales), realizar test a través del aula virtual para afianzar el aprendizaje y ejercicios de prácticas, así como la atención de tutorías virtuales. La secuencia, en todo caso, ha sido semanal en correspondencia con las horas de impartición de la materia. No se ha producido una sobrecarga de trabajo para los estudiantes, ni la modificación metodológica ha supuesto un aumento del volumen de trabajo.

3. Metodologia docente

3. Metodología docente

L'ADAPTACIÓ DE LA METODOLOGIA DOCENT AI CONFINAMENT S'HA DUT A TERME A TRAVÉS DE:

1. Videoconferències a través de BBC
2. Lliurament setmanal de resums, power point i transparències locutades sobre cada tema pujats a l'àula virtual
3. Lliurament de supòsits pràctics i material per a la seua resolució a l'àula virtual
4. Enviament d'enllaços web a videoconferències en obert i vídeos breus explicatius sobre determinats temes del programa
5. Realització de test d'autoaprenentatge a través de l'àula virtual

6. Atenció tutorial a través del correu electrònic
7. Atenció tutorial a través del fòrum de l'àula virtual
8. Atenció tutorial grupal a través de BBC

LA ADAPTACIÓN DE LA METODOLOGÍA DOCENTE AL CONFINAMIENTO SE HA LLEVADO A CABO A TRAVÉS DE:

1. Videoconferencias a través de BBC
2. Entrega semanal de resúmenes, power point y transparencias locutadas sobre cada tema subidos al aula virtual
3. Entrega de supuestos prácticos y material para su resolución en el aula virtual
4. Envío de enlaces web a videoconferencias en abierto y vídeos breves explicativos sobre determinados temas del programa
5. Realización de test de autoaprendizaje a través del aula virtual
6. Atención tutorial a través del email
7. Atención tutorial a través del foro del aula virtual
8. Atención tutorial grupal a través de BBC

4. Evaluación

Els percentatges de l'avaluació es mantenen en un 30% per a l'avaluació contínua i un 70% per a l'examen final amb l'objecte de no perjudicar els estudiants que no hagen pogut realitzar l'avaluació contínua per algun motiu.

No serà necessari aprovar l'examen final per sumar l'avaluació contínua.

L'AVALUACIÓ CONTÍNUA CONSISTIRÀ EN:

1. Realització de test a l'àula virtual
2. Lliurament de pràctiques i treballs

L'EXAMEN FINAL CONSISTIRÀ EN ALGUNA D'AQUESTES DUES OPCIONS:

1. Realització d'un test a través de l'àula virtual
2. Examen oral a través de BBC

Los porcentajes de la evaluación se mantienen en un 30% para la evaluación continua y un 70% para el examen final con el objeto de no perjudicar a los estudiantes que no hubieran podido realizar la evaluación continua por algún motivo.

No será necesario aprobar el examen final para sumar la evaluación continua.

LA EVALUACIÓN CONTINUA CONSISTIRÁ EN:

1. Realización de test en el aula virtual
2. Entrega de prácticas y trabajos

EL EXAMEN FINAL CONSISTIRÁ EN ALGUNA DE ESTAS DOS OPCIONES:

1. Realización de un test a través del aula virtual
2. Examen oral a través de BBC

5. Bibliografia

5. Bibliografía

LA BIBLIOGRAFIA RECOMANADA ES MODIFICA PARCIALMENT PER AFAVORIR L'ACCÉS
PODENT RECÓRRER A LA SEGÜENT

1. Manual accessible en obert a través de la Biblioteca Tirant "Derecho Eclesiástico del Estado", Tirant Lo Blanch, 2016.

2. Manual i curs en obert del Professor Joaquín Mantecón

<https://ocw.unican.es/mod/page/view.php?id=136>

3. Vídeos breus en obert de temes de Dret Eclesiàstic de l'Estat

Derecho Eclesiástico del Estado-Canal UNED

4. Conferències en obert sobre els temes del programa (canal you tube)

5. Material elaborat pel professorat i facilitat a través de l'aula virtual (power point, resums, explicacions ad hoc, fragments de llibres o d'articles científics).

LA BIBLIOGRAFÍA RECOMENDADA SE MODIFICA PARCIALMENTE PARA FAVORECER EL
ACCESO PUDIENDO RECURRIR A LA SIGUIENTE

1. Manual accesible en abierto a través de la Biblioteca Tirant “Derecho Eclesiástico del Estado”, Tirant Lo Blanch, 2016.

2. Manual y curso en abierto del Profesor Joaquín Mantecón

<https://ocw.unican.es/mod/page/view.php?id=136>

3. Vídeos breves en abierto de temas de Derecho eclesiástico del Estado

Derecho Eclesiástico del Estado-Canal UNED

4. Conferencias en abierto sobre los temas del programa (canal you tube)

5. Material elaborado por el profesorado y facilitado a través del aula virtual (power point, resúmenes, explicaciones *ad hoc*, fragmentos de libros o de artículos científicos).

